

НОВИНИ ОСВІТИ
З ПЕРШИХ РУК
ОУ
ОСВІТА УКРАЇНИ
ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА

ІНДЕКС 74639

ФІЗИЧНЕ

ВІХОВАННЯ

В ШКОЛІ

3/2007

ДО ПЕРЕМОГИ

РАЗОМ

До серпневих нарад
Туристська тематика на уроці фізкультури
Методика технічної підготовки школярів у футбольних гуртках
Навчання техніки елементів легкої атлетики
Позакласна робота

У НОМЕРІ

ДО СЕРПНЕВИХ НАРАД

- Методичний лист про вивчення фізичної культури у 2007/2008 навчальному році _____ 3
 Методичний лист щодо вивчення предмета «Захист Вітчизни» у 2007/2008 навчальному році _____ 5

ФІЗКУЛЬТУРА І СПОРТ У ПОДІЯХ

- БУЛАВКО Віталій.* Стартувала VIII Всеукраїнська універсиада _____ 7
БУЛАВКО Віталій. Олімпієць — візирець, до якого мають прагнути всі _____ 8
БУЛАВКО Віталій. XXVI Міжнародний турнір з боксу _____ 9

УВАГА — КОНКУРС

- КОПИЛОВА Ліана.* План-конспект уроку фізичної культури з елементами футболу для учнів 9 класу _____ 10
КОПИЛОВА Ліана. Розкриття туристської тематики на уроках фізичної культури в школі (Методична розробка) _____ 14
 У походу є початок... (План-конспект уроку-гри для учнів 5 класу) _____ 15
 Туристичні забави (План-конспект уроку фізичної культури для учнів 6 класу) _____ 17

ФУТБОЛ У ШКОЛІ

- ВІХРОВ Костянтин.* Методика технічної підготовки школярів у футбольних гуртках _____ 21
 • ІСТОРІЯ ФУТБОЛУ
ЗУБАЛІЙ Микола. Вітики українського футболу _____ 25

ВИВЧАЄМО ДОСВІД У РЕГІОНІ

- ЄРМОЛОВА Валентина.* Досвід роботи з організації фізичного виховання школярів Світлогірської середньої загальноосвітньої школи Криничанського району Дніпропетровської області _____ 23
ЄРМОЛОВА Валентина. Досвід роботи Хотинського дитячо-юнацького фізкультурно-спортивного комплексу Чернівецької області _____ 24

МЕТОДИКА, ПРАКТИКА, РЕКОМЕНДАЦІЇ

- ПРИСЯЖНЮК Станіслав.* Уроки фізичної культури у 3 класі (Методичні рекомендації. Продовження другого семестру) _____ 26
ПРИСЯЖНЮК Станіслав. Уроки фізичної культури у 4 класі (Методичні рекомендації. Продовження першого семестру) _____ 31
БАБЕШКО Олександр, ЗАВАДИЧ Валентина. Уроки степ-аеробіки у школі _____ 35
РИБАЛКО Володимир. Навчання техніки бігу, старту, передачі естафетної палички _____ 39

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА

- БУЛАВКО Віталій.* Спортивне свято — сімейне свято _____ 44
ШАМИЧ Олександр. Систематичність проведення занять у дитячих спортивних об'єднаннях за місцем проживання — чинник підвищення громадської активності підлітків _____ 45

НАУКА — ВЧИТЕЛІВІ ФІЗКУЛЬТУРИ

- КУРОК Олександр.* Методологічні основи компетентнісно орієнтованого підходу в системі професійної підготовки вихователів до фізичного виховання дошкільників _____ 50
ЗУБАЛІЙ Микола. Заочний біговий супермарафон — ефективна форма підвищення рухової активності учнів _____ 53

ВІТАЄМО

- Микола Зубалій — педагог, учений, енциклопедист _____ 55
 Савченко Анатолій. Учений — розробник методики пошуку загиблих воїнів _____ 56

ІНФОРМАЦІЯ

- Вимоги до оформлення авторських рукописів _____ 30

АВТОРИ НОМЕРА

БАБЕШКО Олександр Петрович — методист кафедри розвитку дитини Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

БУЛАВКО Віталій Мефодійович — завідувач відділу газети «Освіта України».

ВІХРОВ Костянтин Львович — голова Науково-методичного (технічного) комітету Федерації футболу України, кандидат педагогічних наук, доцент, доктор філософії з педагогічних наук, офіційний делегат УЄФА, експерт УЄФА по інспекторах арбітрів.

ЄРМОЛОВА Валентина Михайлівна — директор Олімпійської академії.

ЗАВАДИЧ Валентина Миколаївна — завідувач кафедри розвитку дитини Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, доцент, кандидат педагогічних наук.

ЗУБАЛІЙ Микола Дмитрович — завідувач лабораторії фізичного розвитку Інституту проблем виховання АПН України, голова комісії статистики і історії Федерації футболу України, кандидат педагогічних наук, член-кореспондент УАН національного прогресу.

КОПИЛОВА Ліана Валентинівна — вчитель фізичного виховання Києво-Печерського лицю № 171 «Лідер».

КУРОК Олександр Іванович — ректор Глухівського державного педагогічного університету, кандидат педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти.

ПРИСЯЖНЮК Станіслав Іванович — доцент кафедри фізичного виховання Національного аграрного університету, кандидат наук з фізичного виховання і спорту.

РИБАЛКО Володимир Олексійович — учитель-методист НВК «Гімназія з поглибленим вивченням англійської мови № 8» м. Євпаторії Автономної Республіки Крим.

САВЧЕНКО Анатолій Петрович — науковий співробітник лабораторії фізичного розвитку Інституту проблем виховання АПН України, кандидат педагогічних наук.

ШАМИЧ Олександр Миколайович — викладач кафедри футболу Національного університету фізичного виховання і спорту, здобувач лабораторії фізичного розвитку Інституту проблем виховання АПН України.

У ВАК України

Науково-методичний журнал «Фізичне виховання в школі» затверджено президією ВАК України як наукове фахове видання України, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з галузєю «Фізичне виховання і спорт» (Постанова від 09.06.1999 р. № 1 — 05/7, Перелік № 1) і «Педагогічні науки» (Постанова від 08.09.1999 р. № 01 — 05/9, Перелік № 2).

Валентина ЄРМОЛОВА

ДОСВІД РОБОТИ З ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ СВІТЛОГІРСЬКОЇ СЕРЕДНЬОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ КРИНИЧАНСЬКОГО РАЙОНУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Здорова людина несе у навколишній світ тепло, красу, розуміння. Саме такими бачить своїх вихованців у майбутньому Світлогірська школа «Здоров'я» і на основі цієї ідеї буде свою роботу.

Головна мета педагогічного колективу — розвиток здорової, гармонійно розвиненої особистості, здатної до творчості та самовдосконалення; забезпечення науково-теоретичної, гуманітарної і фізичної підготовки обдарованих і здібних дітей.

Головними завданнями вчителя у цьому навчальному закладі вважають:

- Забезпечення умов для соціального, фізичного, інтелектуального, морального розвитку та саморозвитку дитини.
- Виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян, як найвищої соціальної цінності шляхом формування навичок здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я учнів.
- Виховання громадянина-патріота з активною життєвою позицією, з рисами людини сьогодення, свідомої щодо суспільного вибору.
- Створення умов для самовираження особистості у різних видах діяльності, її повноцінного творчого розвитку.

- Оновлення змісту освіти, розробка й апробація нових педагогічних технологій, методів і форм навчання та виховання, спрямованих на розвиток природних нахилів, здібностей і обдаровань, творчого мислення, формування потреби та вміння самовдосконалюватися.

- Залучення батьків до активної співпраці з педагогічним колективом.

Одним із пріоритетних напрямів навчально-виховного процесу Світлогірської школи у вирішенні завдань є фізичне виховання, яке спрямоване на зміцнення здоров'я учнів, формування життєво важливих рухових умінь і навичок на основі залучення школярів до різноманітних видів спеціально організованої рухової та фізичної діяльності, залучення їх до занять спортом, туризмом.

Проблему збільшення обсягу рухової активності учнів було вирішено двома шляхами: по-перше, запровадження трьох на тиждень уроків фізичної культури в I—II класах; по-друге, створення певної системи позакласної фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи.

Цікавинкою процесу фізичного виховання в навчальному закладі стала туристична робота.

Туристичний гурток «Едельвейс» Світлогірської школи працює з 1984 р. і є осередком Кри-

ничанського центру учнівської молоді. Згідно з розпорядженням районного відділу освіти школа є опорною (базовою) з розвитку туризму в районі. Спеціалізація гуртка — пішохідний туризм і краєзнавча робота.

У групах початкового навчання займаються майже всі учні 5—6 класів.

Велику допомогу у підготовці та проведенні занять з молодшими туристами, організації походів по рідному краю та походів вихідного дня, змагань і навчання надають туристи старшої групи — надія і опора керівника гуртка.

Саме тут і розпочинається підготовка інструкторського складу. Туристи 9—11 класів, маючи певні теоретичні знання, беруть участь у туристичних походах по району, області, багатоденних складних походах по Криму, Карпатах. Вони є учасниками спортивних змагань з орієнтування, техніки пішохідного туризму.

До програми теоретичних занять входять такі розділи:

- Правила занять і техніка безпеки.
- Дитячий туризм.
- Особливості проведення змагань і походів із молодшими школярами.

- Основи методики навчання.

Практичні заняття з молодшими туристами майбутні інструктори проводять невеликими групами під керівництвом вчителя — керівника гуртка. Так, наприклад:

- 2—3 інструктори — 4—6 учнів на етапі в'язання вузлів;
- 2 інструктори — 4—6 учнів на етапі складання рюкзака;
- 2 інструктори — 6—8 учнів на етапі «маятник»;
- 4 інструктори — 4 учні на етапі «навісна переправа».

До плану роботи гуртка входять такі заходи: походи вихідного дня, «День туриста», участь в обласних змаганнях, присвячених «Всесвітньому Дню туризму»; походи III ступеня складності до Криму, Карпат, робота з туристичним спорядженням (ремонт, чистка туристичного інвентаря), туристичний вечір; участь у зимовій першості області з туризму, обласних змаганнях із техніки пішохідного туризму та орієнтування; участь в обласному туристичному зльо-

ті, зональні змагання з техніки пішохідного туризму тощо.

До занять у туристичному гуртку залучаються учні пільгових категорій. Особлива увага приділяється «проблемним» учням та учням-сиротам.

Велика копітка робота проводиться з поляризації туризму в школі і районі. На святах «День здоров'я», «День туриста» змагаються учні всієї школи; значна кількість батьків, які присутні на цих змаганнях, є не лише глядачами, а й активними учасника-

ми всіх подій. На свята запрошуються гості, випускники школи, команди інших шкіл району.

Школа — методичний центр району з туризму. Із здобутками педагогічного колективу щодо формування навичок здорового способу життя засобами туризму знайомляться учасники районних та обласних семінарів для керівників навчальних закладів.

За останні роки до туристичних походів шкільного гуртка залучалися учні з 9 шкіл району. Пройшли підготовку в по-

ході і керівники туристичних гуртків інших шкіл, переважна частина педагогічного колективу школи брала активну участь у багатоденних походах до Криму та Карпат.

Велику увагу в навчальному закладі приділяють волонтерській роботі. Школа має тісний зв'язок з туристами-випускниками, які продовжують займатися туризмом і постійно надають допомогу в роботі шкільного гуртка та під час проведення багатоденних походів.

Валентина ЄРМОЛОВА

ДОСВІД РОБОТИ ХОТИНСЬКОГО ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО ФІЗКУЛЬТУРНО- СПОРТИВНОГО КОМПЛЕКСУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Хотинська ДЮСШ створена у 1958 р. Основною її базою були спортивні зали загальноосвітніх шкіл та пристосований зал колишнього польського костюлу. Вихованці школи з відділення гандболу були неодноразовими призерами спартакіад школярів. Випускниці ДЮСШ майстри спорту міжнародного класу Т. Ситник та М. Карбунар і нині гідно захищають спортивну честь України на міжнародній арені.

Водночас, стан фізичного виховання, рівень фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в загальноосвітніх навчальних закладах району був на низькому рівні. Не відповідала сучасним вимогам і матеріальна база.

Такий стан справ не задовольняв районний відділ освіти.

Головним ініціатором реформування фізкультурно-спортивної роботи став начальник районного відділу освіти Хотин-

ської районної держадміністрації В. П. Боднар. За підтримки райдержадміністрації розпочалося будівництво нового спортивного комплексу. Та виділених коштів на завершення будівництва не вистачило. І ось тоді на допомогу відгукнулися всі організації міста.

Хотинська районна рада народних депутатів прийняла рішення від 24.05.1995 р. № 94/7 «Про відкриття спортивно-оздоровчого комплексу на базі дитячо-юнацької спортивної школи м. Хотина» (далі ДЮФСК). У травні 1995 р. відбулося урочисте відкриття комплексу, до якого входило: 2 ігрових та тренажерних зали, адміністративний корпус, готель на 50 місць, відновлювальний центр, допоміжні приміщення. В серпні 1995 р. управління освіти облдержадміністрації видало наказ від 18.08.1995 р. № 285 «Про створення експериментального педагогічного майданчика на базі Хотинського фізкультурно-оз-

доровчого спортивного комплексу». Цей сміливий експеримент, як показав час, себе виправдав.

Суть експерименту: фахівці фізичного виховання Хотинської гімназії, загальноосвітньої школи та школи-дитячого садочка були підпорядковані директору ДЮФСК. У розкладі уроків з'явилася 4 год фізичної культури та 1 год валеології. Але через рік, у зв'язку з недостатнім фінансуванням, урок валеології відмінили. З 1997 р. на фізичну культуру виділено 4 год. Уроки проводяться двічі на тиждень по 90 хв. Учні, які за станом здоров'я віднесені до спеціальної медичної групи, займаються двічі на тиждень по 45 хв. На уроках учні ознайомлюються з теоретичними питаннями щодо здорового способу життя, теорії фізичного виховання, а також вивчають фізичні вправи, елементи видів спорту, які удосконалюють під час позаурочних занять у ДЮФСК.

Рациональне використання годин шкільного навчання дали змогу збільшити обсяг рухової активності учнів та вести цілеспрямовану роботу щодо підвищення фізичної підготовленості дітей.

На кожного учня ДЮФСК заведено паспорт здоров'я, в якому фіксуються всі дані його фізичного розвитку та фізичної підготовленості, що дає змогу відслідковувати ефективність навчально-виховного процесу та своєчасно вносити відповідні корективи у планування навчальної роботи.

Наступним кроком експерименту було створення в 1997 р. у складі ДЮФСК дитячо-юнаць-